

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Saksbehandler: Oddvar Thorbjørnsen Faltin
Direkte telefon:
Vår ref.: 15/15873-1
Dato: 07.12.2015

Høring - Rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester - kriterier og ventelister

Høringssvar fra Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus, Sosial- og eldreombudet i Oslo (Ombudet)

Ombudet stiller seg ikke bak forslaget til lovendring.

Slik Ombudet leser høringsnotatet innebærer ikke forslaget noen endring i gjeldende rett. Den enkelte har allerede i dag rett på nødvendige og forsvarlige helsetjenester fra kommunen, og dersom det eneste som kan sikre dette er en plass på sykehjem, har den enkelte krav på å få dette innfridd. I disse tilfellene er det ikke, hverken i dag eller etter en endring som foreslått, anledning til å sette søker på en venteliste.

Ombudet forstår forslaget dithen at departementet ønsker å innføre to ulike sett kriterier, ett for tildeling av fast sykehjemsplass og ett for tildeling av plass på en venteliste. Forslaget synes å gi en unødvendig byråkratisk ordning. I praksis må kommunen dersom den mener søker ikke oppfyller kravene til en umiddelbar plass på sykehjem, men fyller "ventelistekravene", fatte et delt vedtak med foreløpig avslag på sykehjemsplass, samtidig som søker tildeles plass på en venteliste i påvente av å oppfylle vilkårene for rett til sykehjemsplass. Når vilkårene for rett til sykehjemsplass så er oppfylt, må det fattes et nytt vedtak om dette. Plassen på venteliste inneholder i seg selv ingen rettigheter til faktiske helse- og omsorgstjenester. Den gir heller ingen garanti for når en sykehjemsplass tildeles.

Forslaget synes egnet til å forvirre søkerne. De kan tro de har fått tildelt sykehjemsplass, at de bare kan vente på ledige plasser og at disse tildeles etter ansiennitet på ventelisten. Slik vi

leser høringsnotatet søkes denne muligheten for misforståelse klargjort gjennom at man viser til to selvstendige grunnlag for klage, både på manglende tildeling av sykehjem og på manglende tildeling av en sykehjemsplass i framtiden og en foreløpig plass på venteliste. Ombudet finner det lite sannsynlig at det vil være mange som søker om å få plass på en venteliste, og mener ordningen svekker søkerens rettssikkerhet.

Dersom man lander på en løsning som foreslått, bør kommunenes plikt til å informere om retten til klage på den delen av vedtaket som omhandler avslag på sykehjemsplass understrekes også overfor søkere som tildeles plass på venteliste.

I forslaget fremkommer en åpning for at klager på avslag om plass på venteliste kan behandles i en kommunal klagenemnd. Ombudet mener klager som omhandler rettigheter som disse i størst mulig grad bør behandles av Fylkesmannen, dette for å sikre en enhetlig behandling, uavhengig av hvilken kommune man bor i. Forslaget innebærer en endring av dagens regulering, der avslag på sykehjemsplass skal klagebehandles av Fylkesmannen, og er ikke nærmere begrunnet.

Når det gjelder nasjonale kriterier for tildeling av sykehjemsplass, og eventuell tildeling av plass på venteliste, synes også dette uheldig. Hver søknad må kunne vurderes individuelt, etter en konkret helhetsvurdering av søkerens behov og kommunens øvrige tjenestetilbud. Det kommunale tjenestetilbud vil variere, likeledes den enkeltes mulighet til å nyttiggjøre seg disse. Lokale kriterier antas å foreligge allerede og Ombudet mener at det er viktigere at disse gjøres lettere tilgjengelig for den enkelte kommunes innbyggere. Dette vil, etter Ombudets mening, være bedre egnet til å skape en forutsigbarhet i forhold til når man eventuelt vil kunne ha rett til fast sykehjemsplass enn departementets endringsforslag.

Avslutningsvis ønsker Ombudet å påpeke at det innførte begrepet ”tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester” skaper forvirring. Begrepet indikerer at det er en omsorgsbolig som beskrives og dette er, etter hva Ombudet kjenner til, i de fleste andre sammenhenger en bolig uten heldøgns omsorgstjenester. Dette i motsetning til sykehjem som er døgnbemannet.

Med vennlig hilsen

Anne-Lise Kristensen

pasient- og brukerombud i Oslo og Akershus – sosial- og eldreombud i Oslo

Oddvar Thorbjørnsen Faltin
teamleder

Dokumentet er godkjent elektronisk